

Colofon

Ruben Willaert NV

Auteur: Monika Kolibarova

Foto's en tekeningen: Ruben Willaert NV

In opdracht van: opdrachtgever

"Nr. Koninklijke Bibliotheek"

© Ruben Willaert NV, Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

Inhoud.....	3
1. INLEIDING.....	5
2. VOORONDERZOEKEN.....	6
3. BEHANDELINGSDOSSIER.....	10
4. AANBEVELINGEN.....	17

Administratieve gegevens van het project

Omschrijving van de opdracht:	De Boterkannton
Provincie:	West-Vlaanderen
Gemeente:	Lichtervelde
Adres:	Processieweg – Leysafortstraat 8810
Projectcode:	2019A413
Opdrachtgever:	Durabrik Bouwbedrijven NV Landegemstraat 10 9031 Drongen
Projectverantwoordelijke:	Ruben Willaert NV T: 050/36 28 20 E: info@rubenwillaert.be
Bevoegde overheid:	Agentschap Onroerend Erfgoed Adres
Uitvoeringsdata:	begindatum - einddatum

1. INLEIDING

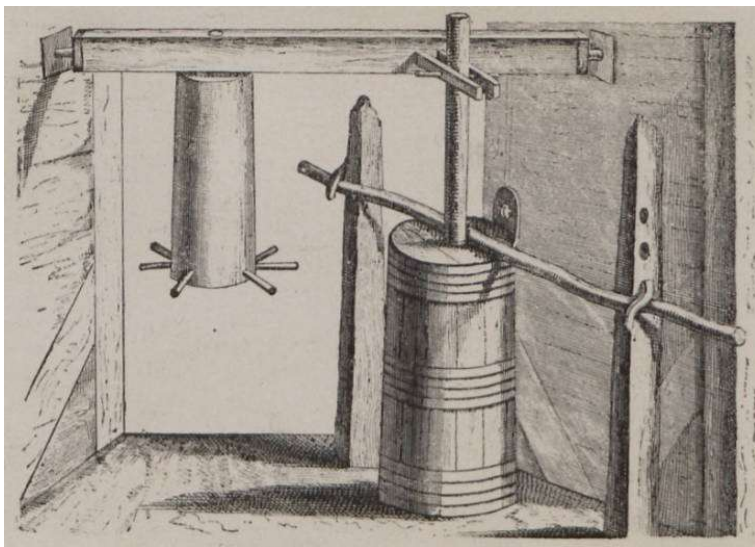
Na het overnemen van de archeologische vondst werd de volgende stap gezet. Deze archeologische vondst was geïdentificeerd als een afgedankte boterkarnton. Deze boterkarnton was goed bewaard. Voor de conservering waren de afzonderlijke onderdelen goed beschermd tegen uitdroging.

2. VOORONDERZOEKEN

De boterkarnton is een speciaal houten vat die werd gebruikt om boter te maken. Er werden veel verschillende soorten de boterkarntonnen geproduceerd.

An artefact in the Ethnological section of the Museum of Macedonia, Skopje.

Stootkarn uit Graubunderland 1895

De middeleeuwse boterkarnton die was gevonden in Lichtervelde op Processieweg – Leysafortstraat, was in goede staat bewaard in diep van de

aarde. Die waarschijnlijk is gemaakt van eikenhout, dat een lange levensduur heeft. Spanders, die waarin omringen de boterkarnton, zijn gemaakt van zacht hout (het is waarschijnlijk een schreeuw of een wilg).

De afzonderlijke planken waren aan elkaar gelijmd. Van binnen kant was de boterkarnton zwart geverfd. Aan de onderste kant rond de omtrek is er een groef om te fixeren, waarschijnlijk een afdekking. Plank 6 heeft perforaties, op de brede onderste helft.

De boterkarnton was goed bewaard gebleven in de aarde

De boterkarnton is van eikenhout gemaakt en de spanders zijn van zachte hout gemaakt.

Binnen kant was zwart geverfd

Plank 6 met perforaties

3. BEHANDELINGSDOSSIER

3.1. GEBRUIKTE MATERIALEN

Ethanol

Paraloid B72

Aceton

fijn houtpoeder

Raphael Art Pigments: Ital. Umbra gebrannt

Ital. Roma schwarz

bijenwas

3.2. CONSERVATIE

De conservering van de boterkarnton is gestart nadat de beschermfolie van houten delen verwijdeert was. Geleidelijk werden de afzonderlijke onderdelen in een bad met ethanol geplaatst. Op deze manier werd overtollig water uit het hout verwijderd. De volgende stap was het hout gedroogd bij een stabiele temperatuur.

Vervolgens werd het hout versterkt met Paraloid B72 15% in aceton. Nadat het hout was gedroogd, werden de afzonderlijke onderdelen in hun oorspronkelijke vorm gemonteerd. En werden aan elkaar gelijmd met Paraloid B72 50% in aceton. De eerste lijmlaag was met behulp van een spuit en daarna was een mengsel van pigmenten (Raphael Art Pigments: Ital. Umbra gebrannt, Ital. Roma schwarz) en houtpoeder gebruikt.

Paraloid B72 werd gebruikt omdat het een reversibel materiaal is dat gemakkelijk kan worden verwijderen.

Aan het einde was de middeluwste boterkarnton in de bijenwas gezet.

Houtdelen in ethanolbad

Drogen van houtdelen

Houtdelen in Paraloid B72

Houtdelen gemonteerd

Houtdelen verlijmd

De boterkarnton na conservatie

De boterkarnton na conservatie

De boterkarnton na conservatie, detail

4. AANBEVELINGEN

Omdat de boterkarnton van hout is gemaakt, moet worden gezorgd voor stabiele klimatologische omstandigheden. Hout is een natuurlijk materiaal dat onderhevig is aan degradatie.

Stof en vuil kunnen een voedingsbodem vormen voor micro-organismen. Kunstobject moet daarom regelmatig droog afgestoft worden met brede borstel met zeer zachte haren. Zuig het stof zo nodig op met een kleine stofzuiger op 5cm afstand. Gebruik nooit plumeaus, ze kunnen krassen maken en stukjes lostrekken, ook geen stofdoek. Onderhoud gebeurt door de daartoe bevoegde personen.